

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedévre 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM

Magyar egység

A legutóbbi politikai események, illetve az egyes pártoknak a detronizációval szemben elfoglalt álláspontja megérdemlik, hogy valamivel több gondolkozást szenteljünk nekik, mint azoknak az eseményeknek, amelyek között szegény csonka országunk eddig vergődött. Más szóval kifejezve: eljött az az időpont, amikor legelősebb látásunkra, legobjektivebb kritikánkra van szükség. Ha ma nem látunk helyesen, ha ma tévesztjük el az utat, ha ma nem találjuk meg minden vonatkozásban a magyar egységet: akkor elpusztulunk.

Egy ellentét van ma a vesztő pártok között s ez az ellentét abból származik, hogy a két párt közül az egyik bizonyos ellentétes kritikával, a másik pedig teljes helyesléssel kíséri Bethlen kormányának a legutóbbi puccskísérelt alkalmával követett eljárását.

Kíséreljük meg egészen részrehajlás nélkül megítélni a legutóbbi eseményekben egymással szemközt állott tényezők helyzetét és szerepét.

Nem tételezhetjük fel, hogy Bethlen és kormánya kevésbé viselték volna szívükön az ország sorsát, mint Rakovszky és társai.

A kormány az első pillanattól kezdve teljesen tisztában volt azokkal a külpolitikai következményekkel, melyekkel a királynak a jelenlegi időpontban való visszahozatala járt. Ismerte ugy a főhatalmak, mint a kisantant amaz álláspontját, amelyet a Habsburg-restaurációval szemben elfoglalnak. Itt tehát két eshetőségről volt szó: trónra ültetni a királyt s ezzel módot adni lesben álló ellenségeinknek a bevonulásra s további következményeiben elérni azt, hogy Magyarország további fennállásának még lehetősége is megszűnjék, vagy pedig a nemzet élete érdekében megakadályozni a király idő előtti trónraültetését.

Ne ringassuk magunkat tévhitben. Teljes tudatában vagyunk a nemzeti hadsereg értékének és morális fölényének, azonban nagyon valószínűtlen, hogy a kisantant 4 milliós seregével szemben, minden oldalon megtámadottan néhány óránál hosszabb ideig tartani tudtuk volna magunkat.

De legyünk egy pillanatra optimisták. Mondjuk, hogy nem a harmincötezer emberes nemzeti hadsereg állott volna szembe, hanem számítsunk egymillió magyar parasztot, kapával-kaszával. Elképzelhető az, hogy néhány óra alatt sikerült volna ekkora tömeget talpra állítani? Ehhez több napra lett volna szükség, viszont ne felejtjük el, hogy Vác fölől a csehek néhány óra alatt Budapesten lehetnek! De mondjuk, hogy ez a lehetetlenséggel határos népfelkelés is sikerült volna. Elképzelhető már most az, hogy a háromszoros, de technikailag legalább nyolcszoros túlerővel szemben a gazdasági krízistől is szenvedő ország egymillió embere helyt tudott volna állani? — Nem. Ezt senki, még a legoptimistább lelkek sem remélhették!

Ez volt tehát az egyik serpenyőben. Nagyon nehéz suly volt: az ezeréves nemzet élete!

Mi volt ezzel szemben a mérleg másik oldalán? Mit tudott szembeállítani Rakovszky, a Bethlen halálosan komoly és halálosan reális aggodalmaival? Az ország elpusztulásának bizonyosságával szemben mit ígért, mit adhatott

volna a király jelenlegi trónraültetése? Bethlen miniszterelnök ismételtén kérte az erőszakoskodó Rakovszkyt, azoknak a külpolitikai lehetőségeknek, azoknak az előnyöknek, azoknak a pozitívumoknak válaszára, melyeket a király rögtöni trónraültetése nyújthat? Ha csak egy olyan pozitív ígéretet fel tudott volna hozni Rakovszky, mely az országra nézve kedvező fordulatot jelenthet, ha csak halvány lehetőségre rá tudott volna mutatni — olyan lehetőségre, mely a király bejöveteleivel kapcsolatban az országra nézve annyira kedvező, hogy az ország életét érte kockázatit érdemes — akkor lett volna értelme, hogy Bethlen átadja neki a hatalmat. Erről azonban szó sem volt. Rakovszky semmit sem tudott felhozni, csupán a legitizmus abszolút dogmáit, illetve az e dogmák nevében való fenyegető követeléseit.

Ez a serpenyő csak az írott betűt, az alkotmányban a királyra vonatkozó paragrafusait tartalmazta.

Ezek voltak a mérleg két oldalán!

Az élő, megfogható valóság, a súlyos realizmus, a nemzet élete; — másrészt pedig a betű, a jogi teória, a légbemenő, hustalan kombináció!

Tessék választani!

De nézzük meg más fogalmazásban ugyanezt a kérdést!

Az egyik oldalon a, bár csonka ország, de mégis: Magyarország, a Nagymagyarország feltámadásának lehetőségével, a másik oldalon a koronás királynak néhány órára való trónraültetése s aztán egy olyan eltiprás,

A nemzet saját élete biztosítása végett fogalmazta meg törvényeit, alkotta meg alkotmányát, saját élete biztosítására állított királyt az ország élére, tehát minden alkotmányozó ténykedésénél a nemzet életét tartotta szem előtt.

Azonban jött egy olyan óra, mely (ne firtassuk az okokat) szörnyű kérdőjel elé állította a felelős kormányt: IV. Károly király néhány

órás uralkodása vagy a nemzet élete? Melyik ér többet? Melyik a fontosabb? A nemzet a király távolléte mellett élhet tovább, de nemzet nélkül a király sem király!

A kormány választott.

Súlyos volt a választás, de csak ez az egy ut volt. A kérdést csak így mérlegelhetette: az élő nemzet, ha a nemzet érdeke úgy kívánja még mindig visszahozhatja a királyt, de IV. Károly nem támaszthatja fel az eltiport nemzetet.

A kormány választott.

Ezek a tények.

S minden magyar ember a szívébe s aztán itéljen higgadtan, szenvedélytől mentesen, becsületes magyar szíve szerint.

ez a kérdés el van intézve.

Ne feledjük el, hogy a királykérdés volt külső és belső ellenségeink legnagyobb reménye, mert nyilván legalkalmasabbnak látszott arra, hogy a belső békét, egyetértést megbontsa, hogy a keresztyén magyarságot egymással farkasszemmet néző, ellenséges két táborra ossza.

Vigyázzunk, nehogy sikerüljön alattomos szándékuk.

Ne ringassuk magunkat illúziókban!

Ellenségeink a királykérdés elintézésével a legjobb alkalmat és ürügyet elvesztették,

Erre a súlyos időre teremtsük és őrizzük meg a nemzet érzelmi egységét, mert különben örökre elbukunk!

A magyar kormány nem mozgósít

Budapest, nov. 7. A mai napon ismét riasztó hírek terjedtek el, mintha a magyar kormány mozgósítani akarna, vagy ilyen intézkedéseket már el is rendelt volna. Illetékes

helyen a tulnyomórészt tőzsdézelmekre visszavezethető híreszteléseket megáfolták és a lakosság nyugalmát megzavaró bűnös üzemekkel szemben a legszigorubb eljárást léptették életbe.

A Habsburg-ház trónvesztett

Budapest, nov. 7. A nemzetgyűlés mai ülését pontban 11 órakor nyitotta meg Bottlik József elnök.

Bemutatja Ráday Gedeon gróf belügyminiszter és Kiss Menyhért ujonnan megválasztott képviselők megbízó leveleit, amelyeket az igazolási állandó bizottságnak adnak ki.

Bemutatja Békés és Zemplénnvármegye feliratát a Kormányzat és a nemzeti hadsereget ért támadások ügyében.

Bethlen István gróf miniszterelnök beterjeszti a lakásépítés előmozdításáról szóló törvényjavaslatot, amelyet a pénzügyi és gazdasági bizottságoknak adnak ki.

Hegyesfalmy Lajos kereskedelemügyi miniszter beterjeszti a magyarországi külkereskedelmi statisztikáról és a tengeri hajók lajstromozásáról szóló törvényjavaslatot. Kiadják a bizottságoknak.

Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter

kéri az ipartörvény revíziójáról szóló törvényjavaslatnak a közgazdasági és közoktatásügyi bizottságokon kívül az igazságügyi bizottsághoz való utasítását is. A Ház ehhez hozzájárul.

Ezután a napirend szerint harmadszori olvasásban vita nélkül elfogadják a detronizálásról szóló törvényjavaslatot.

Elnök ezután napirendi javaslat keretében közli, hogy a Ház ülését egyelőre felfüggeszteni javasolja és kéri, hogy a Ház hatalmazza fel az elnökséget, hogy a kormánnyal egyetértve állapíthassa meg a legközelebbi ülés idejét, amelynek egyetlen tárgya a bizottságok teendőiről való határozat. A Ház így határozott.

Elnök felhatalmazást kér, hogy az időközben megüresedett választókerületekben a választások kiírása iránt a szükséges lépéseket megtehesse.

A Ház ehhez hozzájárul, mire az ülés a jegyzőkönyv hitelesítése után véget ért.

A kormány a helyzet tisztulásáig marad

Budapest, nov. 7. Illetékes helyről kaptuk a következő felvilágosítást az általános politikai helyzetről:

A kormány a belpolitikai helyzet tisztulásához csak akkor fog hozzá, amikor a külpolitikai helyzet teljesen tisztázódott. Nem lehet ugyanis a külpolitikai tárgyalásokon kellő sulyal és eréllyel részt venni, ha a kormány lemondásban van. E tárgyalások keresztülvitelére teljesen stabil állapotra van szüksége a kormánynak. Hogy a külpolitikai helyzet mikor nyer tisztázódást, azt az a tény fogja megszabni, hogy szomszédaink mikor demobilizálódnak. Az az időpont tehát, hogy a miniszterelnök mikor kezdi meg belpolitikai tárgyalásait, bizonytalan és az előbb említett körülménytől függ. Amíg a külpolitikai helyzet teljesen nem tisztázódik, addig a kormány természetesen le nem mond és minden olyan irányú kombináció, amely kabinetváltásról beszél, korai.

Az Havas-ügynökség szombaton éjjel érkezett táviratában beszámol arról, hogy a nagykövetség tanácsa foglalkozott az a ké-

déssel is, hogy a detronizációs javaslatban ki kell mondani, miszerint egyetlen Habsburg sem ülhet többé Magyarország trónjára. A magyar kormány és a magyar nemzetgyűlés azonban az antant előző jegyzékében foglalt követeléseknek teljes mértékben eleget tett a detronizációval és így a Havas-ügynökség távirata nem jelenti azt, hogy az antant újabb követelést éhajtana támasztani, csak kiemeli, hogy a nagykövetség tanácsa ezzel a kérdéssel is foglalkozott. A detronizálásról szóló törvényjavaslat törvényerőre emelkedése után a magyar kormány teljesítette az antant követeléseit és így a királykérdésre vonatkozólag újabb jegyzék nem is érkezhett.

A nyugatmagyarországi helyzetet illetően a magyar kormány minden vonatkozásban eleget tett és eleget tesz a venetói egyezménynek, amelyet a nagykövetség tanácsa ratifikált. Az egyezmény végrehajtása folyamatban van. A végrehajtást illetően az antant intézkedése folytán a Sopronban székelő antant tábornoki bizottság szabja meg a végrehajtás technikai részleteit, amelyeket a magyar kormány visz-

Kossuth szelleme győzött a trónfosztásnál

A kisgazdapárt vasárnap délelőtt a nemzetgyűlés ülése után testületileg kivonult a Kerepesi-uti temetőbe Kossuth Lajos sírjához, és megkoszorúzták a sírt. A koszorú szalagján a következő felírás volt: *Győztél! 1921. november 6.* Ez alkalommal nagyváradi Szabó István földmívelésügyi miniszter a következő beszédet mondotta:

Örökké emlékeztető időben jöttünk ide mi, a magyar törvényhozás legnagyobb része, amely hiszi és áldja a Te szívedet, amikor a mai napra egy idegenből ránk ült hatalmat egyszersmindkorra eltávolítottunk. Hosszu évszázadokon át tartott ez az állapot, az az

Habsburgot választani sem lehet királlyá

Szombaton este a párisi nagykövetség tanácsa megbízásából Bánffy Miklós gróf külügyminiszternél megjelentek a nagyantant képviselői és kormányaik nevében annak a kívánságnak adtak kifejezést, hogy a magyar kormány intézkedjék annak kimondása iránt is, hogy a Habsburgok szabadkirályválasztás útján se kerülhessenek a magyar trónra.

A pártok a nagykövetségi tanács kívánságáról

Budapest, nov. 7. A politikai pártkörökben ma csak néhány képviselő járt fenn. A kisgazdapártban a fentjárt képviselők elítélték a Szmeccsányi-féle inzultust és hangsúlyozták, hogy az ügynek mentelmi folytatása kell, hogy legyen. Ez ügyben egyébként a segédök ma délután folytattak tanácskozásokat és mint értesülünk, az ügy fegyveres elintézését fog nyerni.

A kisgazdapártban egyébként ma este megvitatták annak a lehetőségét, hogy az antant újabban az összes Habsburgok megválasztásának az eltiltását követeli tőlünk. Erre vonatkozólag az a vélemény alakult ki, hogy ez a kérdés most már teljesen a kormány ügye, miután a nemzetgyűlés megszavazta a detronizációs törvényjavaslatot.

A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjában csak néhány képviselő járt fenn, akik szintén elítélték a Szmeccsányi-féle inzultust.

A helyzetről a következő információt kaptuk: A kormány megtette azt, amit a kisantant a nagyantant jóváhagyása mellett követelt. Nevezetesen Károly királyt és a Habsburg-házat megfosztotta a tróntól és kizárta a trónöröklésből. A meghozott törvényjavaslat kimondotta, hogy a nemzetre visszaszállt a szabadkirályválasztás joga. Már pedig elzárni valakit annak a lehetőségétől örökidőkre, hogy királlyá választassék, ez a szabad királyválasztás elvének megtagadása. Az ilyen követelés logikailag abszurdum volna. Ezzel a kö-

Az egységes párt

Bethlen István gróf miniszterelnök a nemzetgyűlési szünet alatt az egységes párt ügyében is tárgyalásokat fog folytatni a pártokkal.

irányzat, amely az osztrák kegynek fényében szeretett sütkérezni, multban épenugy, mint most is, mindig megakadályozta a függetlenségi küzdelmeket.

1849-ben Kossuth Lajos Debrecenben mondta ki azt, amit mi most törvénybe iktatunk.

Nincs különbség abban, hogy akkor a köztársaságot mondták ki és mi a nemzeti királtságért küzdünk. Kossuth Lajos szelleme az, amely egyesíteni tudja ezt a kicsiny, de életerős Magyarországot. Azzal az önérzettel, hogy *mi a Te katonád vagyunk*, koszorúzzuk meg földi maradványaidat.

A külügyminiszter a nagyhatalmak képviselőinek kijelentette, hogy kérésük törvénybe iktatása e pillanatban keresztül vihetetlen, mert a nemzetgyűlés már elfogadta a kormány által benyújtott törvényjavaslatot. Közölte azonban a magyar kormánynak azon szándékát, hogy hajlandó e kérdést más irányban és más formában megoldani.

veteléssel voltaképpen nem a nagyantant, hanem a kisantant állott elő.

Arra a kérdésünkre, hogy megelégszünk-e a nagyantant egy elvi kormánynyilatkozattal, vagy pedig kívánni fogja a dolognak törvényhozási uton való rendezését, ezt a választ kaptuk:

Nem zárkozhatunk el hermetikusan a külpolitikai szempontok mérlegelésétől. Tehát ugy ez a kormány, mint bármely más kormány kijelentheti a jövőre vonatkozólag, hogy a kérdés személyi részének megoldásánál gondos mérlegelés tárgyává teszi a külső diplomáciai helyzetet. Ha egy ilyen nyilatkozattal az antant beéri, amire remény van, akkor többé parlamenti aktusra nincs szükség.

Ami a belpolitikai helyzetet illeti, a miniszterelnök pécsi beszéde revízió alá kerül, mert új közjogi helyzet állott elő. A miniszterelnök különben legközelebb Hódmezővásárhelyen fogja kifejteni álláspontját a királykérdésben. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ma még inkább szükség van erélyes kormányzatra. Az egységes pártot feltétlenül meg kell csinálni.

A mostani helyzet különösen szükségessé teszi ezt, de hogy ez sikerülni fog-e, az a miniszterelnök álláspontjától függ. Különben azt hiszem, hogy ismét gróf Bethlen István fog kabinetet alakítani és ha nem sikerül neki egységes pártot alakítani, akkor esetleg a nemzetgyűléshez fog folyamodni.

Politikai körökben bizonyosra veszik, hogy a pécsi beszéd alapján az egységes párt a leg-
rövidebb időn belül létre is fog jönni.

Több lap arról adott hírt, hogy Széchenyi Viktor gróf, a móri kerület nemzetgyűlési képviselője kilépett a kisgazdapártból és lemondott mandátumáról.

Ezzel szemben illetékes helyen annak megállapítására kérték fel a MTI-t, hogy Széchenyi Viktor gróf sem a pártból való kilépésre, sem pedig mandátumáról való lemondásra vonatkozóan semmiféle nyilatkozatot nem irt alá.

Ausztria egyezkedni akar

A kormány súlyos feladatok előtt van a soproni népszavazás dolgában is. Hír szerint a népszavazást a soproni tábornoki bizottság 17-ére tűzte ki. Ennek a dátumnak a betartására magyar részről nem forog fenn semmi akadály. Az osztrák kormány bécsi lapok jelentése szerint halasztani kívánja a népszavazást és különféle újabb megállapodásokat, tárgyalásokat tart szükségesnek.

Hivatalos helyen remélik, hogy az osztrák kormány követeléseit kellő értékükre redukálhatók és nem lesz semmi akadálya annak, hogy a soproni szövetségközi tábornoki bizottság a népszavazás megejtésére a határnapot és a szavazás feltételeit megállapíthassa.

IV. Károly és Zita Madeira felé

Bukarest, november 7. (Orient Radió.) Károly király és Zita királyné vasárnap reggel kilenc órakor érkeztek meg külön vonaton Galacba. Kisérőükben volt Eszterházy gróf, Pallavicini őrnagy, néhány gárdatiszt, 6 angol tiszt, továbbá a román kormány megbízottai. Rezsinszky tábornok és a galaci 3-ik és 5-ik hajóbázis parancsnokai fogadták a felsőeket, akik a *Principessa Márin* hajóra szálltak, amely Sulina-ba indult, ahol a Cardiff angol torpedónaszád várakozik a királyi párra. A Cardiff utjának első állomása Konstantinápoly.

Páris, nov. 7. Portugáliában nem nagyon örülnek annak, hogy IV. Károly volt királyt Madeirán akarják internálni. A lissaboni lapok azt írják, hogy ez a terv a brit kormánytól származik és abban az esetben, ha a volt Habsburg király Madeirára kerül, akkor a nagyhatalmak katonai helyőrségeket fognak a szigeten felállítani és olyan rendőri intézkedéseket tesznek, amelyek Madeira kereskedelmét megbéníthatják. A nagyhatalmak úgy bánnak Portugáliával, mintha angol gyarmat lenne.

Páris, okt. 7. (Havas.) Funchali jelentés szerint Károly király és Zita királyné lakhelyét már megállapították.

Budapest, nov. 7. Az antant hír szerint azt a repülőgépet, amelyen Károly király repülő utját Svájból megtette, Budapestre fogják szállítani. Már meg is bízták a Magyar Aero Forgalmi Társaság két tisztviselőjét a repülőgép elszállításával, akik már el is utaztak Dénesfára, hogy a híressé vált repülőgépet vonatra tegyék. A repülőgép a napokban Budapestre érkezik és akkor az antant megbízottak fognak dönteni arról, hogy a gépet eladják-e, vagy megtartják. Egy olyan terv is merült fel, hogy a repülőgépet valamelyik muzeumban állítsák ki.

A karlpuccsisták kiadatása

Budapest, nov. 7. Kutkafalvy Miklóst, a nemzetgyűlési mentelmi bizottság elnökét megkérdeztük, hogy a mentelmi bizottság a le-
tartóztatott politikások ügyében mikor fog ülést tartani. Kérdésünkre a következőket válaszolta:

Ma és holnap a felszaporodott mentelmi ügyeket tanulmányozom és a beérkezés sorrendje és a sürgősség szerint fogjuk azokat elintézni. A nemzetgyűlés most elnapolta üléseit és csak abban az esetben fogom a mentelmi bizottságot a Ház szünete alatt összehívni, amennyiben felmerülne annak szükségége. A királypuccs résztvevői: Andrássy Gyula gróf, Rakovszky István, Beniczky Ödön és Sigray Antal gróf le vannak tartóztatva és így a mentelmi bizottság határozata nem akasztja meg az eljárást, tehát nem merült fel annak szükségége, hogy a mentelmi bizottság már most meghozza határozatát.

Nyugatmagyarország kiürítése megkezdődött

Sopron, nov. 7. A nyugatmagyarországi A) zónában az egész vonalon megkezdődött a felkelők kivonulása. Sopronon tegnapelőtt és tegnap éjjel sok száz felkelő vonult át, akik Kismarton, Nagymarton és Felsőpulya tájáról jöttek. A kiürítés csendben és minden incidens nélkül folyik. A kiürített községekben és az immár nyitva hagyott határon ideiglenes polgárőrségek tartják fenn a rendet. — Egyidejűleg megkezdődött a kiürítés Vas- és Moson megye átcsatolására ítélt területein is.

Budapest, nov. 7. Az államvasutak igazgatósága tegnap beszüntette a közvetlen forgalmat Nyugatmagyarországgal. A Sopron—Kőszeg, Sopron—Köpcsény, Kismarton, Ruszt, Kőrmend, Németújvár között és a többi nyugatmagyarországi vonalon a vonatközlekedés szünetel. A Győr—soproni és ébenfurti vasutak, valamint a Déli vasút vonalain a vonatok menetrend szerint közlekednek.

A legújabb értesülések szerint a felkelők elhagyták Nyugatmagyarország területét, fegyvereiket Sopronban lerakták és így Nyugatmagyarország kiürítettnek tekinthető. Most már a velencei egyezmény pontozatai szerint a tábornoki bizottság megkezdheti működését.

A tábornoki bizottságnak első dolga konstatálni azt, hogy a kiürítés megtörtént és ettől a naptól kezdve 8 napon belül kell a népszavazásnak megtörténnie, azok mellett a feltételek mellett, amelyeket a tábornoki bizottság szab meg.

Jelek szerint a népszavazás a legsimábban fog lefolyni.

Budapest, nov. 7. A kormány gondoskodni fog arról, hogy minden köztisztviselő, aki a soproni népszavazáson résztvesz, a szavazás idejére szabadságot kapjon.

A kisantantban szakadás állott be

Kétszáz millió dinár a szerb mozgósítási költség

Prága, nov. 7. Ugy a cseh kormány, mint az egész sajtó mindeddig tagadta, hogy Románia a kisantant legutóbbi események alkalmával külön álláspontra helyezkedett.

A „Narodni Listy“ szakít a közvélemény további félrevezetésével, amennyiben megállapítja Románia határozatlan és kétséges magatartását és utal annak szükségességére, hogy Csehországnak és Jugoszláviának most már még szorosabbra kell fűzniük a barátságos viszonyt.

Belgrád, nov. 7. (Avala.) A kormány törvényjavaslatot terjesztett be, amelyben a magyarországi események miatt szükségessé vált mozgósítási költségek fedezésére 200 millió dinár rendkívüli hitel engedélyezését kéri.

London, nov. 7. A „Morning Post“ írja: A kisantant harcias magatartását londoni politikai körök véleménye szerint a belgrádi harcias magatartásnak lehet betudni, mert a szerb államférfiak tartanak tőle, hogyha Magyarország nem gyengül meg, akkor a jövőben katonai segítséget nyújt Olaszországnak. Ugyanebből az okból ellenzi a jugoszláv kormány azt is, hogy a nyugatmagyarországi kérdés elintézésére vonatkozó velencei egyezmény végrehajtassék.

Londonban bizonyosra veszik azonban, hogy a belgrádi kormány lebeszélhető harcias szándékairól és meg lehet győzni arról, hogy a nagyköveteke értekezlete kívánságai és a szerbek kívánságai között nincsen olyan nagy eltérés, amely jogosulttá tehetné a fegyveres fellépést. Magyarország ugyan ma már nem népszerű Londonban, de azért a kisantantnak azt a kívánságát, hogy a mozgósítási költségeket Magyarország fizesse meg, mégis igazságtalannak tartják, mert a magyar kormány nem tehető felelőssé a királycsínyért, annál kevésbé, mert minden tőle telhetőt megtett arra, hogy az exkirály tervét meghehüsítsa.

Bécs, november 7. Párisból jelentik: A legfelsőbb tanácsnak az a határozata, hogy a magyar kormánynak ajánlja a detronizációs törvény olyan kiegészítését, amely kizárja valamelyik Habsburg megválasztását, a kisantant éles nyomása következtében jött létre. Mint hogy az antant minden körülmények között megakarja akadályozni a közép-európai háborus konflagrációt. Csehországnak és Jugoszláviának valóban könnyű dolguk van, mert eszerint csak háborúval kell fenyegetőzniük.

Stromfeld Aurél tanúkihallgatása a monstreporben

A vörös hadsereg vezérkari főnöke a forradalmi eseményekről

Két hete folyik már a monstre kommunista bünper a debreceni katonai törvényszék előtt. Tegnap Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredest hallgatták ki, akinek nemrégiben tárgyalat bünpere országos érdeklődés mellett folyt le.

Stromfeld kihallgatását nagy érdeklődés előzte meg. Kétszáz óra után nyitotta meg a tárgyalást Mánya Márton s azonnal Stromfeld kihallgatására tért át.

Stromfeld fekete civilruhában áll a bíróság előtt. Hatalmas, közel két méter magas, vállas ember. Polgári ruhában is minden mozdulatán meglátszik, hogy katoná. Nyugodtan, megfontoltan beszél néha kevés páthosszal, de az mindig jól áll neki. Beszédéből kicsillag, hogy nagy képzettségű tiszt.

Először az általános kérdésekre felel. 43 éves ág. evangélikus vallású, nős, 24 éves korában már vezérkari tiszt s egyedüli honvéd tiszt, aki a bécsi Krigsschulében már fiatal korában tanítja a modern harcászatot.

1919 januárban, a Károlyi forradalom alatt államtitkár, illetve csoportvezető lett. A kommun bukása után a katonai törvényszék 3

évre ítélte el, de kenyelmet nyert s jelenleg egy gyárban van alkalmazva.

Ezután megkezdte tanuvallomását kis bevezető beszéd kíséretében.

Nekem is vádam . . .

— Én azokat a nehéz idöket — mondotta — átéltem és végigcsináltam legjobb tudásom és meggyőződésem szerint.

Az idö, feledés ad nyugalmat. Én most teljes nyugodtsággal, minden indulat és vád nélkül állok itt, de a sebeket, amelyek mármár behegedtek, fel kell tépniem akkor, amikor mint tanu szerepelek ilyen bünperekben. De ha a vádlottak padjára szegedem tekintetemet, érzelmeimet félreteszem és felfogom szakítani ismét a behegedt sebeket; mert azt hiszem, hogy az, hogy az urak itt ülnek (a vádlottak felé fordul) az nekem is vádam.

Pogány volt a rossz szellem

Ezután a tisztiszi szakszervezetek alakulásáról és szervezeti szabályozásról mond el egyes részleteket. Mi — folytatta — néphadsereget akartunk a tisztikar segítségé-

vel. Pogány hintette el a bizalmatlanság üszkös csóvját, mikor a legénységet felszólította, hogy a tisztiket válasszák meg, illetve jelentsek ki, hogy közülök ki iránt vannak bizalommal. Majd emelkedett hangon folytatja:

— Azt, mint történelmet, mint tényt állapítom meg, hogy abban az időben a hadseregben fegyelem nem volt.

Mindvégig érdekes, közel másfélórás beszédében több érdekes momentumot beszélt el a forradalmi idökből. Megtörtént — mondotta — hogy naponta 300 küldöttség járt nálam. Hat ember összeállt, kettőt kiválasztott és kész volt a küldöttség.

Majd a nyiregyházi eseményekről megemlékezve, kedélyesen említi fel, hogy az ottani lovasság vörösposztó — vagy nemde jobban mondom urasan — fehér posztó volt a kommunisták szemében.

A bíróságot általában mindég uraimnak címezte.

A vádlottakról az elismerés hangján szólt. Moussong századosról így nyilatkozott: Jó katona, kötelességét mindenütt teljesítette, bár egy kissé túlzó volt.

Gruss századosról, aki a kommun alatt vezérkari főnök volt egy hadosztálynál, szintén elismeréssel emlékezett meg.

Vallomása után az ügyész a megeskötés mellőzését kérte, míg dr. Pórszdsz Károly védő ügyvéd s társai a megeskötést indítványozták. A bíróság elrendelte Stromfeld megeskötését.

Csak fogadalmat . . .

Stromfeld erre a következőket mondotta: — Csak fogadalmat teszek, mert a biblia tiltja az esküt.

A tárgyalásvezető erre a fogadalmat vette ki Stromfeldtől.

Stromfeld után több jelentéktelen tanu hallgatott ki a bíróság.

Ma kihallgatják Pajor Kálmán táblai tanácselnököt, míg a napokban több debreceni tiszt, így Uffalussy Gábor ezredest, Ádám Örnagy és Haidekker százados kihallgatására kerül a sor.

A portorosei konferencia

Portorose, nov. 7. A gazdasági bizottság ülésén egyhangulag elfogadták Schüller osztályfőnöknek és Fieinger követ cseh kiküldöttnék azt a javaslatát, hogy meghatározott időn, valószínűleg négy-hat hónapon belül az egyes utódállamok között szüntessenek be általában minden behozatali és kiviteli tilalmat, eltekintve különösen az egyedárusági cikkektől és azoktól az áruktól, amelyek még állami gazdálkodásban állanak. Ezenkívül valamennyi állam kötelezi magát, hogy egymással a szabadforgalom elvének alapján kereskedelmi szerződésekre lép. Az értekezlet határozatait előbb az egyes kormányoknak kell ratifikálni.

Portorose, nov. 7. Avezzana márki, a portorosei konferencia elnöke francia levélben tolmácsolta Scitovszky államtitkárnak az olasz király köszönetét abból az alkalomból, hogy az ismeretlen katona temetésén résztvett.

Portorose, nov. 7. A portorosei tanácskozás eredményeként Jugoszlávia 3 táviróvezetékét és 4 telefonáramkört enged át a Budapest—Szabadka, Budapest—Belgrád, Budapest—Zágráb és Szeged—Szabadka közötti táviró- és telefonforgalom lebonyolítására. Ezenkívül biztosítja az átmeneti táviró- és telefonforgalmat Szófiába. Romániával a tárgyalások megkezdődtek.

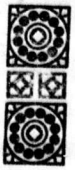
Uj lengyel követ

Krakó, nov. 7. (Lengyel Távirati Iroda.) Az államfő Szembeket a magyar kormányhoz rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré kinevezte.

CSURKA „KEGYELET“ Temetkezési Vállalat
Debrecen, Kossuth-u. 8. Kölesősegélyző épület.

Elsőrendű felszerelés.

Dus, nagy válaszcék.

Bármilyen temetéseket vidéken is legolcsóbb napi áron a leggyelmesebb kiszolgálás és személyes felügyelet mellett végez.

Telefon 381.

Karácsony táján itthon lesznek a hadifoglyok

Budapest, nov. 7. (Magyar Híradó.) A Vörös Kereszt Egylet helyiségeiben ma délután a Hadifoglyok Hozzá tartozóinak Egyesülete népes gyűlést tartott, amelyen számos hadifogly hozzátartozója jelent meg.

Ruffy Pál elnök üdvözölte a megjelent *Jungerth Mihály* osztálytanácsost, aki előadásában vázolta a hadifogly-ügy jelenlegi állását. Kijelentette, hogy a legnagyobb valószínűség szerint karácsonyig lebonyolódik a hadifogly akció ügye és legkésőbb a karácsonyt követő néhány héten belül idehaza lesznek az összes tuszok. Ez a megállapodás az orosz kormánnyal.

Az előadás végén sokan szóvártatték a hadifoglyok hozzátartozói köréből, hogy a Krasnojarszkban tartózkodó tuszoknak milyen a helyzetük és hogy milyen késedelmesen érkeznek azok hazájukba vissza. A tanácsos megnyugtatta a hozzátartozókat.

London, nov. 7. Az alsóházban *Kenworthy* képviselő kérdést intézett a kormányhoz, vajjon kiterjesztette-e figyelmét a magyar nemzetgyűlésnek arra a megállapítására, hogy jelenleg még 60 ezer magyar hadifoglyot tartanak vissza Oroszországban? Megkérdezte továbbá, hogy a népszövetség foglalkozott-e ezzel a kérdéssel és ha igen, milyen eredménnyel?

A kormány nevében a külügyi államtitkár a következő választ adta:

A kérdés első részére negatív választ kell adnia. Dr. *Nansen*, a hadifogly hazaszállításra alakult ligának főmegbízottja mindent megtett annak biztosítására, hogy az Oroszországban visszamaradt hadifoglyok a leg hamarabb hazaszállíttassanak. A ligától felvilágosítást fog kérni, hogy mi az igazság abban a megállapításban, amelyet a képviselő említett.

Hadirokkantak, hadiözvegyek értekezlete a városházán

Vasárnap délután 3 órakor nagy tömeg gyűlt össze a városháza tanástermében. A terem zsúfolásig megtelt hadirokkantakkal és hadiözvegyekkel. Sajnáltni való, hogy a társadalom és egyes illetékes tényezők nem látták azt a nyomot, azt a szívfacsaró képet, midőn száz meg száz hadisérült és hadiözvegy a sok testi törődöttséggel, ványadt, kétségbe esett arccal feltárja nyomorát.

A háború élő áldozatai gyűltek össze, hogy némi könnyítést kérjenek nehéz sorsukban. Sok kifakadás történt, sok keserű szemrehányás hangzott el a társadalom és egyes tényezők közönye és nemtörődömsége ellen, melyet a szövetség vezetősége csak a legnagyobb küzdelemmel tudott ellensúlyozni.

Panaszaiknak csak egyes részeit akarjuk szóvá tenni, melyek orvoslása némileg könnyítene helyzetüket.

Itt a tél. Csökkent munkaerejükkel a rokkantak, kereső nélkül az özvegyek képtelenek téli fát beszerezni. A városnak ott van a már kitermelt erdőrészeiben a sok elhullott galyfája illetve rőzséje; nem kérnek egyebet, csak azt, hogy bárcá ellenében 50 K-ért szekerenként ilyen fát szedhessenek.

A szövetség készséggel vállalja a bárcák kiosztását és a befolyt összeg elszámolását a házipénztárnak.

Számtalan rokkant szeretne egy kicsiny (400—600 □-ös) földhöz jutni, amelyen családjával dolgozna és háztartásának szükségletét fedezné.

Sok panasz hangzott el a felülvizsgálat alkalmával tapasztalt nem megfelelő bánásmód miatt, hiszen ők nem tehetnek arról, hogy megrokkantak. Akik vérüket hazájukért ontották, joggal elvárhatják, hogy velük megfelelően emberségesen bánjanak, annál inkább, mivel törődöttségük folytán gyenge idegzetűek és érzékenyebbek, amely körülménnyel számolni kell.

Debrecen társadalmá ne feledkezzék meg a háború ezen élő áldozatairól, támogassa őket a mennyire lehet és a hol csak tudja, mert ők a támogatásra valóban rászolgáltak.

Megkötötték a cseh-lengyel szerződést

Prága, november 7. (Cseh Sajtóiroda) A lengyel-cseh tárgyalásokat tegnap folytatták. *Skirmunt* lengyel külügyminiszter ebédet adott, amelyen a lengyel küldöttségen kívül a diplomáciai testület tagjai, több miniszter, a képviselőház elnöke és mások vettek részt.

Ebéd után a lengyel külügyminiszter és *Benes* közt tárgyalások voltak, melyek folyamán valamennyi kérdésben létrejött a meg egyezés.

Este a lengyel miniszter megjelent a külügyminiszteriumban, ahol a lengyel-cseh szerződést aláírták.

Prága, nov. 7. Azon az ebéden, melyet tegnap *Benes* cseh miniszterelnök *Skirmunt* lengyel külügyminiszter tiszteletére adott, mindkét államférfi megemlékezett a két nemzet együttműködéséről a háború tragikus napjaiban és a két állam egymáshoz hasonló sorsáról a multban. Hangsúlyozták, hogy a megkötött egyezmény senki ellen sem irányul, hogy a béke szolgálatában áll és azt a két állam szövetségeseivel és barátjaival való együttműködésben fogják teljesíteni.

— Vegykisérleti állomás Debrecenben. A mezőgazdasági vegykisérleti állomást, mely tavalevőleg a pallagi Gazdasági Akadémián volt Debrecenbe helyezték át. A vegykisérleti állomás a Piac-utca 8. szám alatt nyert elhelyezést.

A Tisza egyetem orvosi karának megnyitása

Zárkörű ünnepség keretében nyílt meg a Tisza-egyetem orvosi fakultása vasárnap délelőtt. A megnyitó ünnepség a DMKE első emeleti dísztermében folyt le. Jelen voltak *Sass Béla*, a Tisza-egyetem ezidei rektora, *Tóth Lajos* jogi-, *Erdős Károly* hittudománykari dékán, *Tankó Béla* prodékán, *Csánky Benjámín*, *Mártonffy Marcell* egyetemi tanárok, az orvosi kar tanárai teljes létszámban, élükön *Verzár Frigyes* dékánal, az orvoskari tanárségdek és az orvostanhallgatók, közöttük 10—15 medika.

A Himnusz eléneklésével kezdődött az ünnepély, majd *Verzár Frigyes* dékán üdvözölte a megjelenteket s felkérte *Kenézy Gyulát*, mint akinek nagy érdemei vannak az orvosi kar megalapításánál, hogy tartsa meg megnyitó beszédét.

Kenézy Gyula ny. r. tanár tartalmas előadásában vázolta azokat a nehézségeket, amelyek az orvosi kar sőt az egyetem megnyitása elé tárultak.

Tisztelet adassék — mondotta — az elhunyt munkatársaknak. Tisztelet és hála azoknak, akiknek a debreceni egyetem létrehozását köszönhetjük, úgy a tiszántuli ref. egyházkerület, református egyház, Debrecen város törvényhatósági bizottságának, mint testületnek s *Tóth Lajos* államtitkárnak.

Ezután részletesen ismertette a debreceni főiskola történetét, az egyetem Debrecenben való felállítására irányuló tárgyalások menetét, az akadályok elhárítását, egész mostanáig, amikor a Tisza-egyetem mind a négy fakultása megkezdheti kulturmisszióját.

— Méltóságos urak — fordult a tanárokhoz ezután, — önk hivatást teljesíteni jöttek ide, nem állást elfoglalni. Sok akadállyal kell megküzdeni, de érdemes megküzdeni. Gondoljanak *Széchenyi* mondására: Nehéz magyar embernek lenni, de nem lehetetlen. Mindnyájan egyek vagyunk a munkában, egyek a jóreménységben.

Ezután az ifjusághoz intézett buzdító szavakat.

Az orvoskari tanárok nevében Dr. *Csiky József* ny. r. tanár köszönte meg *Kenézynek* tartalmas előadását s tett fogadalmat, hogy becsülettel, kitartással fognak dolgozni.

A Szózat felemelő hangjai mellett ért véget a megnyitó ünnepély.

Hétfőn már rendszeren folytak az előadások.

— Csehszlovákiába nem adnak utlevelet. A belügyminiszter táviratban arról értesítette a debreceni államrendőrség utlevélügyosztályát, hogy mivel a Csehszlovák kormány határozatot rendelt el, további intézkedésig magánfelek részére Csehszlovák területre szóló utlevél ki nem adható.

Változások a pénzügyminisztériumban

Budapest, nov. 7. A hivatalos lap keddi száma kormányzói kéziratokat közöl, amelyek szerint a kormányzó *Schober Béla* dr. pénzügyi államtitkár ez állásától a maga kérelmére felmentette és neki kiváló és buzgó szolgálataiért elismerését tudtul adatta.

Továbbá *Kállay Tibor* dr. pénzügyi államtitkár ez állásától a maga kérelmére felmentette és neki kiváló és eredményes szolgálataiért teljes elismerését tudtul adatta.

Végül *Varga Imre* dr. m. kir. közigazgatási bírósági ítélelbíró pénzügyi államtitkárrá kinevezte.

A régi járványkórházat helyezik üzembe

Debrecen város közegészségügyi bizottsága tegnap délelőtt 12 órakor *Csóka Sámuel* h. polgármester elnöke alatt ülést tartott. Ezen az ülésen a bizottság a fenyegető vörhenyveszedelemre való tekintettel járványbizottsággá alakult át.

Dr. *Tüdös Kálmán* részletesen ismertette a felállítandó járványkórház ügyét. Elmondta, hogy különböző akadályok miatt nem maradt más választás, minthogy végső szükség esetén a régi járványkórházat helyezték — az épületen végzendő javítási munkálatok után — üzembe és így állítsák fel a járványkórházat. A kijavítási munkálatok 2—3 nap alatt elvégezhetők és a munka már folyik is. Ide vonatkozó javaslatát be is terjesztette.

A bizottság *Mihalovics Jenő* bizottsági tag indítványára elhatározta, hogy a megbetegedéseket bejelentő levelezőlapokat a városházán felállítandó ládikába helyezték el az egyes eseteket jelentő orvosok. A vörheny esetek bejelentése nem a tiszti főorvoshoz, hanem az előjárósághoz címzendő.

A bizottság még ezután kimondta, hogy esetről esetre fog összeülni, a szükséghez képest.

Eszerint a járványbizottság végső szüségből elrendeli a régi járványkórház üzembe helyezését. Ezzel azonban a kérdés megoldását nem tekintik véglegesen befejezettnek és javasolja, hogy állandó üzemű járványkórház állítsák fel, melynek kiadásairól akár a város és az állam, akár a város, illetőleg az állam maga köteles gondoskodni.

A bizottság ezt a javaslatot elfogadta. Kimondta még a bizottság, hogy a vörhenyjárvány tartama alatt az előjáróságon vasárnap is inspekciós szolgálat legyen, hogy a megbetegedéssről szóló orvosi jelentést idejében átvehessék és továbbíthassák.

Olcso Olcsóbb Legolcsóbb a Hajdusági FÉRFI és FIU ruhaüzlet áru Piac-u. 67. FÉRFI öltönyök már 1600 koronától. FIU öltönyök már 1300 koronától. Rövid FÉRFI téli kabátok 1950 koronától. GYERMEK téli kabátok 830 koronától. Fekete és barna bőrkabátok 600 koronától. Előzékeny kiszolgálás. Olcsó szabott árak.

NAPI HIREK

— **Kinevezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a pénzügyminisiterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. minisiterelnök Dr Nagy Géza tart. hadnagy, debreceni lakost a szolnok, i. Bay Géza debreceni városi díjnokot pedig a debreceni pénzügyigazgatósághoz a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazókká kinevezte.

— **Az óbredők nagygyűlése Szegeden.** Szegedről jelentik: Az EME vasárnap délelőtt nagygyűlést tartott. A nagygyűlés délelőtt fél 11 órakor a város háza közgyűlési termében Prohászka Ottokár püspök, Hegedüs György és Budavdry László nemzetgyűlési képviselők részvételével ment végbe. A magyar Hírszkegy elmondása után a főtítikar kegyeletes szavakkal emlékezett meg Nemes Imre volt főtítikáról, aki a nyugatmagyarországi harcokban hősi halált halt. Kmoskó egyetemi tanár hosszabb beszédben ismertette ezután a zsidóság térfoglalását. Hegedüs György nemzetgyűlési képviselő, az EME országos alelnöke összetartásra és áldozatkészségre buzdította Szeged keresztény népét és a kiméltlen harcias keresztényiséget hirdette mindazokkal szemben, akik a nemzet érdekeivel ellentétbe helyezkednek.

— **Új gyártelepek a Hortobágyon.** A magyar rónák legnagyobbjában, a Hortobágyon, közelesem nagy jövőjű ipari vállalatok létesülnek. A debreceni juhtartó gazdák ugyanis legutóbbi tervbe vették, hogy a Hortobágyon nagy-szabású gyapjamosót és sajtgyárat fognak felállítani. A városi tanácsot Dr Tatay Zoltán tanácsnok a juhtartó gazdák e gazdaságilag nagyjelentőségű tervéről tegnap tájékoztatta, egyben bejelentette, hogy szombaton résztvett a tanács nevében a hortobágyi gyapjamosás bemutatóján. A tanács a bejelentést tudomásul vette és kimondta, hogy a juhtartó gazdákat törekvéseikben egyelőre erkölcsileg támogatni fogja. Különösen a sajtgyár felállítása bir nagy jelentőséggel, úgy, hogy mint gazdasági vállalkozás, Debrecen kereskedelmére is nagy hatás-sal lehet.

— **Ehhalasztották a harminckilencesek emlékünnepeit.** A volt 39-esek emlékünnepe a rendezőbizottság közlése szerint nem november 12-én, hanem november 27-én lesz Debrecenben. A rendezőbizottság kéri a volt 39-ik gyalogezred összes tisztjeit és legénységét, hogy a november 27-iki emlékünnepre minél nagyobb számban jelenjenek meg. Az ünnepély célja a kárpáti és doberdói harcokban elesett hősök emlékének megőrkítése. A rendezőbizottság reméli, hogy ez a cél a véres harcokban összeforrott egykori bajtársakat volt tiszteket és legénységet egyaránt újból össze fogja hozni és a bajtársi együttérzés az elesett hősköz méltó emléket fog látesíteni. Az ország különböző részeiből november 27-re Debrecenbe utazó egykori 39-es bajtársakat kéri a rendezőbizottság, hogy érkezésüket lehetőleg mielőbb tudassák Haman Miklós századossal (Debrecen, körletparancsnokság.) A Debrecenbe érkező vendégeket november 28-án déltől kezdve minden vonatnál bizottság fogja várni.

— **Hadirokkantak, hadiözvegyek,** kik házhelyet igényelnek, jelentkezzenek legkésőbb e hó 10-éig város háza, I. em. 26. sz. alatt ösz-szeirás végett. A később jelentkezők figyelembe nem vétetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt a „Hadróá” vezetősége.

— **Ezüst lakodalom.** Szolnok Gyerson hajduböszörményi református lelkészelnök és neje, sz. Győrössy Julia e hó 5-én ülték ezüst menyegzőjüket. A népszerű lelkipásztor a hívők és a városi intelligencia köréből igen sokan keresték fel jókívánságukkal.

— **A népkönyha segélye.** A városi tanács legutóbb a népkönyha segélyezésére állami támogatást kért. A kérelemre vonatkozólag a népjóléti miniszter a napokban leirt a városhoz, s azt kérdezte, hogy a népkönyha mikor és mennyi segélyt kapott az államtól. A tanács közölni fogja a népjóléti miniszterrel, hogy a népkönyha az államtól 1918-ban 12 ezer korona segélyt kapott.

Magyar lobogó alatt ismét megindul a tengeri kereskedelem.

— **75 pár cipő a gyermekeknek.** A város a Kövesdy-féle alapítvány jóvedelméből évenként a szegény gyermekeket szekta felruházni. Az idén a közgyám ez alából 35 ezer koronát kért. A tanács a 35 ezer koronát 17 ezer koronával megpótolta és ezen az összegen hetvenöt pár cipőt vásárolnak majd a szegény gyermekek számára. A nemes szívu hagyományozót sok didergő gyermek szülője fogja áldani jótéteményéért.

— **Egy malomigazgató tragikus halála.** Tegnap délelben tragikus körülmények között halt el a debreceni társasélet egy szimpatikus tagja: Fráter Gyula, az István-gőmalom igazgatója. A 78 éves öreg ur ugyanis bement a Piac-utca 8. szám alatti rendes trafikjába, hogy fiának, aki Budapesten közhivatalnok, füstölőnivalót vásároljon. Már távozni is készült, amikor hirtelen szívéhez kapott és a pult mellett levő székre roskadt. Mire a mentők megérkeztek, az éltés koru ur már meghalt. Így a mentők holtan szállították el lakására. Halálát agyvérzés okozta. Fráter Gyula az utóbbi időben igen buskomor volt. Mint érdekességet említjük meg, hogy zsebében levő aranyórája halála pillanatában megállott.

— **Az ohati kishaszonbérletek.** A város ohati birtokából, amely — mint azt már megirtuk — Gödény Ferenc bérlő kezelésébe ment át, köteles az új bérlő 500 holdat kisparcellákba kiadni. Az 500 holdra igen sok egyeki gazda jelentette be igényét, míg Debrecenből mind-össze 5 reflektáns jelentkezett. Épen ezért az ötszáz holdas bérlő odaigérésének elbírálását a városi tanács tegnapi ülésén a hajdumegyei gazdasági főfelügyelőségre bízta. A hajdumegyei gazdasági főfelügyelőség fog tehát dönteni, hogy a szóban forgó bérletet kinek adja a város.

Kinos incidens a nemzetgyűlés folyosóján

Budapest nov. 7. A nemzetgyűlés tegnapi ülése után nagy izgalmat okozott a folyosón az az eset, hogy Szmrecsányi György képviselő arcul ütötte Penkő Gábor képviselőt, aki tudvalevőleg exponált szabdkirályválasztó.

Az eset a következőképp történt: Szmrecsányi Benkőnek a következőket mondotta: Szervusz, ép most olvastam a lapokat, amelyek tele vannak azzal, hogy tegnap te a királyról azt mondtad, hogy az első katonaszökevény és hogy esküjét megszegte.

Benkő erre nyugodtan azt mondotta, hogy igen. Erre Szmrecsányi arcul ütötte Benkőt, aki hirtelen meglepetésében hátsó nadrágzsebéhez nyult. Szmrecsányi már ekkor eltávozott és Dinich Benkő két kezét lefogta.

A folyosón nagy felháborodással tárgyalták a képviselő sértését, amelyet Huszár Károly mondott el elsőnek a hírlapíróknak. Benkő Gábor Szmrecsányi Györgyöt Hencz Károly és Dömötör Mihály utján provokáltatta. Mindkét képviselő tartalékos tiszt.

Budapest, nov. 7. Mint a MTI. jelenti, Szmrecsányi György Gadl Gasatonhoz, a nemzetgyűlés elnökéhez levelet intézett, amelyben a Benkő Gábor-féle esetet elmondva, egyebek között ezeket írja:

Mondanom sem kell, hogy végtelenül fájdalmam, hogy felháborodásomban a Ház nyugalmát és méltóságát sértő lépésre ragadtattam el magamat. Épen ezért nem várva be az időt, midőn ezt a Ház színe előtt tehetem, sietek Méltóságodnak, mint a Ház elnökének személyében a Házat előre is megkövetni. Kérem Méltóságodat, hogy a legelső ülésen nekem alkalmat adni méltóztatnék, hogy ezen megkövetést ott élő szóval is megtehessem.

Kihirdették a trónfosztást

Budapest, november 7. A „Budapesti Közlöny” vasárnap délután rendkívüli kiadásban közölte a kihirdetési záradékkal ellátott trónfosztó törvényjavaslatot. A törvény az országos törvénytárban a következő címet nyerte: 1921-ik évi 57-ik t.-c. IV-ik Károly király öfelsége uralkodói jogainak és a Habsburg-ház trónörökösödésének megszűnéséről.

— **A mozisok kérelme.** A debreceni mozgó színházak igazgatóságai beadványt intéztek a városi tanácshoz, melyben rámutatnak arra, hogy a mozisok jelenleg a nemzeti gondolat és a magyar kultúra szolgálatában vannak s így megfelelő anyagi támogatásra is jogosultak. Azt kérték többek közt, hogy a város utaljon ki nekik 60—60 öl fát, amonkivül kedvezményes áramár állapíttassék meg részükre. A városi tanács tegnapi délelőtti ülésén a mozisok kérelméről több hozzászólás után azt határozta, hogy a kérelmet a közgyűlés elé viszi, az idevonatkozó iratokat pedig kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak.

— **Városi vendéglő.** A városi tanács tegnapi délelőtti ülésén Zöld József tb. tanácsnok felvetette azt az eszmét, hogy jó lenne ha a város a városi nyomda régi helyiségében, amely jelenleg üresen áll, egy városi vendéglőt nyitna. Sok hozzászólás után, végre is a tanács úgy határozott, hogy a városi vendéglő részletes tervének elkészítésével dr Vargha Elemér tb. főjegyzőt, dr Miszti Károly tiszti ügyészt és dr Vadsdy István tanácsnokot és az indítványt tevő Zöld József tb. tanácsnokot bízta meg. Ez a bizottság a kidolgozott tervét legközelebb bemutatja a tanácsnak.

— **A sertésplacról.** A tegnapi sertésvásárban igen élénk forgalom volt mindvégig. A kövér sertésekben óriási felhajtás volt, körülbelül 500 darabot hajtottak fel. A vásárban levők között általában az a hangulat jutott kifejezésre, hogy a gazdák az 1600 koronás tengerin nem képesek disznót hizlalni. Az árak egyebekben a következőkben alakultak: silányabb hizott sertés 58—68 kor., másodrendű hizott sertés 60—80 koronás, prima kövér öreg sertés 85—90 koronás áron kelt kilónkénti élsúlyban. Soványsertésben is gazdag volt a felhajtás és a kereslet is elég élénk volt. Igen sok vásárt kötöttek, többen a pesti piac számára vásároltak.

— **Vasuti karambol a Böszörményi-úton.** Tegnap este 7 és 8 óra között a Böszörményi-úton komolyabb vasuti karambol történt. A Baromvásártérig közeledő villamosok egyik összeütközött a Debrecen—Nyirbátori H. E. V. egyik személyvonatával. Az összeütközés értesülésünk szerint komolyabb kimenetelű volt, amennyiben sebesülés is történt.

— **Villamos lesz színház után.** Dr Csűrös Ferenc kulturtanácsnok tegnapi délelőtti bejelentette a tanácsnak, hogy a színházi bizottság legutóbb felülvizsgálta a színház névsorát és azt tudomásvétel végett a tanácshoz beterveztette. A tanács a bejelentést tudomásul vette, egyben intézkedett az iránt, hogy a tanács részéről a H. V. igazgatósággal tárgyalások induljanak meg oly irányban, hogy színház után a közönség számára villamos kocsik álljanak rendelkezésre.

— **A Csokonai-kör első felolvasó ülése.** A Csokonai-kör november 17-én Csokonai születése napján tartja első felolvasó ülését. Hagyományos szokás szerint ez az ünnepi ülés a költő emlékezetének lesz szentelve. Ez alkalommal számolnak be Harsányi István és dr Guttyás József sárospataki tanárok azon nagybecsű felfedezéséről, amelyet Csokonai ismeretlen és kiadatlan munkái terén tettek, ugyanesak ekkor mutatja be Kardos Albert Csokonai Józsefnek, a költő atyjának naplóját. A végleges műsort, amelyben ének és szavaltat is helyet foglal, a napokban fogjuk közölni.

— **Orvosi, jogi, gazdasági könyvek,** leg nagyobb választékban Harmathy könyvkereskedésében Fűvészker-t. u. 14. Telefon 374.

MEGNYILT
AZ
APOLLO
Divatárúház

a Varmegyházzal szemben,
Piac- és Miklós-utca sarkán.

Ezen választék férfi és női ruhaszövetekben, kötött kabát és garziturák, férfi és női fehérneműk a legmodernebb kivitelben. Manólik, vásznak és zoknik nagy választékban olcsó csabott árak mellett kaphatók.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

9-én, Szerdán »Legénykére« C) bérlet.
10-én, Csütörtökön Magdolna A) bérlet.

Kedden B) bérletben *Bob herceg* kerül színpadra. Helvey Erzsébet feledhetetlen estét szerez a közönségnek. Vizváry Elza Anniét alakítja nagy sikerrel. Fellépnek még Lukács Julia, Szalma, Mátray, Heltay, Csolnákossy.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

A *Nirvána szenzációs újdonság* 6 részes 32 felvonásos detektív film I. rész „A titokzatos ház” 6 felvonásban. Azonkívül „A nők bódványa” vigjáték 2 felvonásban, ma kedden utoljára látható az Urániában, — 5, 7 és 9-től rendes helyárak. Utalványok nem érvényesek. E műsor megtekintése csak 16 éven felülieknek van megengedve! Szerdán és Csütörtökön a Nirvána II. része „Kincses bánya” 6 felvonásban lesz műsoron, egy pompás vigjátékkal. Pénteken és Szombaton a III. rész „Az indiai missió”. A IV. résztől *Nobody* filmek jönnek pótműsor gyanánt! — Jegyelővétel! A színház futve!

Az idény legszebb mozi-szenzációja *Csepregy örökbecsű „Piros bugylerár” népszínműve lesz!* Okvetlen nézze meg 1. hó 19-én az Urániában!

A legszebb kaland eredeti amerikai film-játék 5 felvonásban, kitűnő amerikai színészek

elsőrangú rendezés. Ma utoljára az Apollóban 7 és 9-kor. Nagy zenekarkísérettel.

Veritas vincit (Győz az igazság) Nordisk film. Misztikus történet 7 felvonásban az Apollóban. A 7 és 9 órák előadásokon a nagy zenekar a zenekar a Troubadour-Rigoletto operák zenéjét játssza. Jegyelővétel.

Jim bűne. Amerikai társadalmi dráma a női főszerepben Florence Vidor pénteken az Apollóban.

SPORT

Magyarország—Svédország 4:2 (1:0) Ország-szerzte nagy érdeklődés előzte meg a két ország válogatott csapatainak küzdelmét, amely a magyar színek fényes és megérdemelt győzelmével végződött. Több mint 30 000 ember nézte végig a mindvégig izgalmas mérkőzést. Az első gólt Schlosser passzából Orth lövi bombaszerű lövésével. A második féltő elején Schlosser kidolgozott labdáját újra Orth lövi a hálóba, ugyancsak Orth rugja a harmadik gólt is 18 méteres lövésével. A svédék 11-esből érik el első góljukat, majd Schlosser szerzi meg a magyarok negyedik gólját. Fogel hibájából szerzik meg a svédék második góljukat.

A magyar csapat legjobb embere a régi, veterán játékos, Schlosser és — akinek ez volt a 70-ik válogatott mérkőzése — Orth volt. A svédeknek a védelem vált ki. Biró Boas (Hollandia).

DEAC—DTE 3:0 (1:0) Ügetőteri pálya, 2500 néző.

DEAC II.—DTE II. szövetségi díj mérkőzés a bíró meg nem jelenése miatt elhalasztották.

Művészet

Bessenyei Fábry Irma hangversenye, Dr. Bessenyei Lajcsné Fábry Irma zongoraművésznő. f. hó 24-én, csütörtökön, este fél 8 órai kezdettel a városi zeneiskola dísztermében önálló hangversenyt rendez. E koncert elé nagy várakozással néz városunk zeneértő és zene-élvező közönsége, mivel a művésznő önálló koncertet még itt sohasem adott. A műsoron szerepel Beethoven, Mozart, Brahms, Liszt, tehát csupa klasszikus zeneszerző. Jegyek válthatók Csáthynál, Autalffyánál.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Két szobás lakást keresek buterral megvételre. Cim a kiadóban.

Eladók kitenyészett hóféhér búkkönyvesmű kontyos buko purczlik. Szikorszky Károly Balassagyarmat.

Kínkancsok felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban

Bélyegzőgyár és vésőintézet PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1365.

Forgács István művész Kádoga-u.

Vasabroncs kilóra kapható lapunk kiadóhivatalában.

A tőzsde

Magyar korona: 55.

A mai tőzsde kivételesen nagy látogatottság mellett feltűnő szilárd irányzattal kezdődött. Bankörökből nyert értesülés szerint az egyes intézetekhez már régen nagy vételi megbízások érkeztek, amelyeknek lebonyolítása a tőzsdén hatalmas forgalmat idézett elő. Minden vonalon megindult a vásárlás, de kissé el volt hanyagolva az utóbbi héten annyira favorizált arbitrage piac, mindazonáltal a forgalom mégis meglehetősen mondható. A hatalmas szállásdaggal indult tőzsdén később a lanyhulás jelei kezdtek mutatkozni és az irányzat zárlat felé nem tudott megélni. A külső piac az árfolyamok kissé lemorzsolódtak, kivétel a Salgó és Rima, mely utóbbi 7950 el zárult. A bankpiac változatlan. Meglehetősen élénknek uralkodott a szénpiacon, ahol az Alt. Közén, Uríkányi és Északmagyart favorizáltak. A vaspiacon Ganz Danub és Ganz villamos voltak az érdeklődés központjában. Ganz Danub mindvégig szilárd volt. Megtartták még tartani árfolyamaikat. Gazd. Gépgyár és Láng. Az irányzat elgyengülését leginkább a fapiacon lehetett megérezni, ahol a nyitáshoz élénk tizletmenetét és szilárd irányzatát mindjobbán lanyhuló tendenciát váltotta fel a különösen a szilárdulási folyamat első akadályakor sok realizációs eladás történt, ami az árfolyamokat a nyitó nívója alá nyomta. A vegyes piacon az irányzat kezdetben teljesen szilárd, később azonban nem egészen nyugodt. — Egyes papírok továbbra is megtartották szilárdságukat, míg mások kénytelenek voltak árvesztéséget szenvedni. A malom-piac meglehetősen esős volt. A fapiacon nagyobb realizációs eladások történtek Lignum trusben, Nasieiben, Lichtigben Zabolaiban, Egy. fában, O. fában, míg Zentai, Roskányi megtudták tartani árfolyamaikat. A vegyes piacon nagyobb eladások voltak Cukoriparban, Gschwindtben, Izzóban és Osztrák légszesznek, míg Baróti szesz, Spódium, Hungária műtr. és Telefon megtudták tartani árfolyamaikat. A közlekedési papírok között Atlantic árfolyama jóval a nyitási kurzus alatt mozgott és Levante szintén kénytelen volt árvesztéséget szenvedni. Trust árfolyamát megtartotta.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 2200, Osztrák hitel 1050, Angol-Magyar 845, Leszámitoló bank 765, Magyar-Olasz 350, Jelz hitelbank 230, Hazai bank 710, Salgó 7925, Rimamurányi 3300, Közúti 1225, Déli vasút 1740, Államvasút 4375, Keresk. bank 7700, Általános takarékp. Pestü hazai 24500, Borsod-miskolci 5525, Concordia 4150, Budapesti gőz. 7500, Gizella 2575, Hungária 3550, Viktória 14000, Beocsi 8100, Kohó 6750. Általános kőszén 13800, Urkányi 8400, Adria 11000, Atlantic 8400, Levante 8800, Trust 2700, Gans Danubius 42000, Ganz villamos 7800, Lipták 630, Magy. ad 1 3300, Schliek 1460, Wörner 930, Brassói 4875, Izzó 6035, Spódium 3350, Hazai faterm. 5275, Klótild 3475, Erdő 15000, Nasic 23900, Neuschl Licht. 950, Orsz. fa 1480, Telefon 4975.

Utófinanszírozás. Magyar szilárd. I. Bpesti gőzm. 7950, Bors d miskolci 5000—5540, Viktória 14600, Gizella 3550, Hungária 3650, Államvasút 4350, Rima 3375, Salgó 7950, Déli vasút 1800, Közúti 1270, Egy. fa 780, O. fa 1625, Lichtig 1090, Lipták 640, Brassó 5300.

Valuták.

A valutapiacra a korona zürichi 55 centiméses jegyzése és a helyzet kedvező megítélése következtében nagy forgalom alakult ki. A tőzsdéidő további folyamán a magas nyitási árfolyamok lemorzsolódtak ugyan, de a tőzsdéidő további folyamán a nyitó árfolyam fölött mozogtak. A valutapiacra közvetlenül a zárlat előtt ugyancsak megindultak az értékek és a nyitási árfolyamok fölött zárlatuk. Legnagyobb élénkség volt dollárban, amely 1066-ról 1035-re hanyatlott, majd zárlatkor ismét 1072-re ugrott fel. Nagyon szilárd a szokol és a többi értékek is kisebb-nagyobb fluktuáció után a nyitó árfolyam fölött zárlatuk.

A devizapiacra Berlinben és a nagyon szilárd Prágában és Bécsben volt nagyobb tüzet.

Napoleon 3520—50, Angel font 4200—1085, Dollár 1060—85, Francia frank 78.00—90, Márka 440—55, Lira 4300—3925, Osztrák kor. 16.50—17.50, Rubel 2750—28.50, Lei 545—60, Sokol 1050 75, Svájci frank 19800—200, Korona dinár 1060—80, Lengyel marka 40—41.

Zürichi zárlatárak: Berlin 190, Holland 1850, Newyork 586, London 2115, Páris 895, Milánó 2240, Prága 660, Budapest 55, Zágráb 135, Bukarest 250, Varsó 21, Bécs 0.17, Osztrák bélyegzett 12.

Terménytőzsde.

A tőzsdén kintál alig volt, úgy hogy sem a malomok sem a kormány nem tudott vásárlásokat eszközölni. Ez a feltűnő tartózkodás az általános pénzügyi helyzettel függ össze, amennyiben az eladók még mindig magasabb árakat remélnének. A forgalom zabbán meglehetősen volt. A liszt és őrlemények piaca különösen a korpa továbbra is szilárd. Lisztárak nem alakultak ki. A vetőmagpiac változatlanul szilárd, de teljesen tüzetlen.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2450—2500, fehérmegyei 2440—2490, pestmegyei 2440—2400, rozs 1625—725, takarmány árpa 1750—1800, sörárpa 1900—950, zab 1675—750, tengeri 2090—200, köles 1750—850, repec 31—32, Korpa 1050—1100.

Származékok. Zárt vásári maradvány 241, érkezett 172, összesen 514, eladott 40, maradvány 466. Szabadvásári maradvány 989, érkezett 108, összesen 1042, eladott 80, maradvány 1012.

Dollárt

Simon György

és ma légezen pénst, aranyat értéket legelődrágábban vesz

DEBRECEN Kossuth-u. 11.

Önkéntes árverés.

Kir. közjegyző közbejöttével eladásra kerül egy drb két járatu malom, hordozható állvánnyal teljesen új s minden felszereléssel együtt.

Egy drb 10 HH gőzeséplő garnitúra teljes felszereléssel.

Egy drb 10 HP gőlokomobil egész új. Magy. Állam gépgyári gyártmány.

Egy darab kis eséplő szekrény felszereléssel együtt.

Egy drb 12 HP magánjáró benzín motor.

Hajduböszörményben 1170 szám alatt a vasút állomáshoz közel 1921 november hó 9-én délelőtt,

A vételárat vevő azonnal készpénzben tartozik fizetni a kintestár illetményel együtt. Eladó fenn tartja a jogát a gépek kikiáltási áron alul el nem adni.

Dr Ujvárosi Szabó Lajos kir. közjegyző.

Azonnal beköltözhető lakásokkal három ház eladó 10 és 30 hold fekete föld megvételeire kerestetik.

ÉRDEKLÖDNI LEHET **Dr Tervey és dr Kováts** ügyvédek irodájában Piac-utca 73. szám.

Tanulóleány

azonnal felvétetik lapunk nyomdájában Piac-u. 59.

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek **„Radikál” patkányirtó szerstb.** Telefon 14-89. legelődrágábban szereshetők be. Telefon 14-90. **Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.**

ÓCSKA

STEINER, Eötvös-u. 110.

Készültségi, roveranda, intenzív és Hóbia

Billiard-, autó-, kocsik- és színes posztók, valamint

posztókstruxok

nagy választékban, különlegességek

Bielitai „Zipser” posztók lerakata

Ekker József posztónagykereskedő

Budapest, VI., Anker-köz 1. sz. Telefon: 39—71.

Kőváry és Altmann

szücs mesterek

Debrecen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szűcs munkákat szak-szerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyérdemű 0-0 és aktuális 0-0

írta: ifj. Weszprémy Kálmán

Ara 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.